



T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/29099 GK 176
7/29651 }
7/29653 } GK 167
7/29654 }
7/30842 }
7/32464 } GK 11
7/32465 }

Sayı :30824082-610-14767820
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

29 Ocak 2026

7/33593 } GK 12
7/33848 }
7/34351 } GK 20
7/34352 } GK 25
7/34863 }
7/35468 GK 32

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.


Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN CEYLAN AKÇA CUPOLO'NUN
TBMM 7/30842 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde bulunan Hasandin Yaylası'na 2023 yılında maden arama ruhsatı verildiği ve 2025 yılı itibarıyla bölgede yol yapım çalışmalarının başladığı basına yansımıştır. Bahsi geçen yayla, Kasor havzasında yer almakta olup 12'yi aşkın köyün içme suyu ve tarımsal sulama kaynağı durumundadır. Aynı zamanda yerel halkın geçim kaynakları olan küçükbaş hayvancılık, arıcılık ve yaylacılık faaliyetleri açısından yaşamsal öneme sahiptir. Söz konusu maden arama ve altyapı çalışmaları hem bölgedeki ekolojik dengeye hem de binlerce yurttaşın geçim ve yaşam hakkına tehdit oluşturabilecek niteliktedir. Bu nedenle yürütülen faaliyetlerin yasal dayanağı, çevresel etkileri ve toplumsal boyutunun kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

Bu bağlamda:

- 1- Hasandin Yaylası ve çevresinde hangi şirketlere, hangi tarihlerde maden arama ya da işletme ruhsatı verilmiştir? Bu ruhsatların kapsamı ve geçerlilik süreleri nedir?
- 2- Ruhsat verilen alan için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci başlatılmış mıdır? Eğer başlatıldıysa sonuçları nelerdir ve bu sürece halkın katılımı ne düzeyde sağlanmıştır?
- 3- Söz konusu ruhsat sahasında yürütülen yol açma çalışmaları için Bakanlığınızdan veya ilgili kurumlardan alınmış bir izin mevcut mudur? Bu yolun kullanım amacı nedir?
- 4- Yayla çevresinde gerçekleşen faaliyetlerin Kasor havzasındaki su kaynakları, endemik bitki örtüsü ve tarıma elverişli topraklar üzerindeki etkilerine dair bir çevresel risk analizi yapılmış mıdır? Yapılmışsa olası etkiler nelerdir?
- 5- Hasandin Yaylası ve çevresindeki köylerde geçimini hayvancılık, tarım ve arıcılıkla sağlayan yurttaşların yaşam koşullarını tehdit edecek şekilde bir faaliyet yürütüldüğü iddiaları doğru mudur? Bu iddialar doğrultusunda herhangi bir sosyal etki değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yurttaşların yaşam koşulları ile ilgili hangi önlemler alınmıştır?
- 6- Maden ruhsatı ve yol çalışmaları nedeniyle ormanlık alanlarda yapılan ağaç kesimi veya doğal alan tahribatına dair tespitleriniz var mıdır? Varsa nelerdir? Tahribatlara karşı alınmış önlemler nelerdir?
- 7- Bakanlığınız, söz konusu bölgedeki faaliyetlerin çevresel sürdürülebilirlik, biyolojik çeşitlilik ve halk sağlığı üzerindeki etkilerine ilişkin bir denetim süreci başlatmış mıdır? Başlatılmadıysa gerekçesi nedir?
- 8- Hasandin Yaylası ve çevresinde hali hazırda maden arama veya işletme faaliyeti yürüten şirketlerin çevreye verdikleri zararlarla ilgili Bakanlığınıza ulaşan herhangi bir tespit,

şikâyet, denetim raporu veya idari işlem bulunmakta mıdır? Bu şirketlere çevre mevzuatına aykırı işlem nedeniyle uygulanan yaptırımlar var mıdır?

- 9- Diyarbakır ili Kulp ilçesi sınırları içerisinde şu anda kaç farklı bölgede maden arama veya işletme faaliyeti yürütülmektedir? Bu faaliyetler hangi şirketler tarafından, hangi tarihten itibaren yürütülmektedir? Ruhsat verilen sahalardaki arama /işletme faaliyetlerinin sonuçlarına ve denetim raporlarına ilişkin Bakanlığınızın elinde hangi veriler bulunmaktadır?

CEVAPLAR

- 1,9- Diyarbakır Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı'ndan alınan bilgide; Kulp İlçesi sınırlarında 12 adet maden işletme ruhsatı olan saha olduğu, bunlardan 4'ünün kum-çakıl ocağı, 6'sının mermer ocağı, 2'sinin kalker ocağı olduğu belirtilmiştir.

Ruhsat sahiplerinin maden arama ve işletme dönemleriyle ilgili faaliyet raporları ile ilgili bilgilerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nden (MAPEG) edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

- 2- Bahse konu madenin bulunduğu işletme ruhsatlı alanlar için Diyarbakır Valiliği Çevre , Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değildir kararları verilmiştir. Halkın Bilgilendirilmesi ve Sürece Katılımı Toplantısı ÇED Yönetmeliği'nin Ek-1 Listesi'nde yer alan projelere ilişkin yürütülen bir süreç olup, bahse konu projeler Ek-2 Listesi'nde yer almaktadır.

- 3- 3213 sayılı Maden Kanunu'nda yer alan (Ek fıkra: 28/11/2017-7061/48 md.) "Jeolojik haritalama, jeofizik etüd, sismik, karot, kırıntı ve numune alma ile bunlara yönelik sathi hazırlık işlemleri içeren faaliyetler için çevresel etki değerlendirmesi kararı aranmaz." hükmü gereği sathi hazırlık işlemlerinin bir parçası olan yol açma faaliyeti ÇED Yönetmeliği'nden muaftır.

- 4- Bahse konu madenin bulunduğu işletme ruhsatlı alanlar için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) süreci ilgili mevzuatlardaki sınır değerler göz önünde bulundurularak ve ilgili kurumların görüşleri alınarak Diyarbakır Valiliği Çevre , Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından tamamlanmıştır.

- 5- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), belirli bir proje veya gelişmenin, çevre üzerindeki önemli etkilerinin belirlendiği bir süreçtir. Bu süreç, kendi başına bir karar verme süreci değildir; karar verme süreci ile birlikte gelişen ve onu destekleyen bir süreçtir. Yeni proje ve gelişmelerin çevreye olabilecek sürekli veya geçici potansiyel etkilerinin sosyal sonuçlarını ve alternatif çözümlerini de içine alacak şekilde analizi ve değerlendirilmesidir.

ÇED'in amacı; ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın, çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında korumak, planlanan bir faaliyetin yol açabileceği bütün olumsuz çevresel etkilerin önceden tespit edilip, gerekli tedbirlerin alınmasını

sağlamaktır.

Bu doğrultuda, ÇED Yönetmeliği ve mer'i mevzuatlar kapsamında Diyarbakır Valiliği Çevre , Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

- 6- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) kararı olan firmalar maden işletme ruhsatlı alanlarda, arazi vasfına göre ilgili kurumlardan izin alınması şartıyla faaliyet gerçekleştirilebilmektedir.
- 7,8- 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmaktadır. Yapılan denetimlerde Çevre Mevzuatı'nda belirtilen usul ve esaslara aykırı faaliyet gösterdiği tespit edilen işletmelere Çevre Kanunu'nun 20. maddesine göre idari para cezası uygulanmakta , ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise 15'inci maddesi kapsamında kısmen veya tamamen , süreli veya süresiz olarak durdurulmakta ayrıca çevre kirliliğine sebep verenler hakkında Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunmaktadır.